

► ODŠLI SO

Marino Qualizza

(1940–2025)

V duhovniškem domu v Vidmu (Udine), kjer je živel zadnja leta, je v četrtek, 22. maja, preminil zadnji zavedni slovenski duhovnik videmske nadškofije msgr. Marino Qualizza. Star je bil 84 let, umrl je le nekaj tednov po sobratu in sošolcu Božu Zuanelli in dober mesec pred biserno mašo. Božo in Marino sta bila zadnja zavedna slovenska novomašnika na Videmskem, posvečena sta bila v videmski stolnici leta 1965.

Marino Qualizza je izhajal iz vasi Podutana v Nadiških dolinah, v cerkvi sv. Lenarta je bil krščen in pel novo mašo, od 26. maja počiva na tamkajšnji božji njivi. Tam je tudi odraščal ob klenem beneškem duhovniku Angelu Cracini.

Ko je bil star 12 let, je zapustil domačo vas in vstopil v videmsko semenišče. V Vidmu, kjer je živel do konca, je začel svojo študijsko pot, ki ga je po posvetitvi vodila tudi na papeško univerzo Gregoriana v Rimu, kjer je doktoriral iz teologije. Lahko bi nadaljeval v diplomatskih vodah, a je ponudbo odklonil in se raje vrnil v domače kraje.

V semenišču v Vidmu je bil 45 let profesor, učil je predvsem dogmatiko, 25 let je tudi vodil višjo teološko šolo, katere eden od pobudnikov je bil. V nadškofiji je bil referenčna osebnost na področju teologije, poznan je bil tudi na državnem nivoju. Napisal je več monografij, bil več mandatov član Italijanskega teološkega združenja. Teologijo je predaval in ji posvečal znanstvene tekste, znal pa jo je tudi podajati širšemu bralstvu. V nadškofijskem tedniku *La vita cattolica* se je od leta 1978 oglašal v rubriki *Teolog odgovarja*.

Da je bil priljubljen profesor in visoko cenjen, je pokazala tudi množica duhovnikov, ki je somaševala na pogrebu v cerkvi v Špetru, bilo jih je približno 50, pa tudi vernikov, ki so napolnili največjo cerkev Nadiških dolin. Nadškof Riccardo Lamba je o Qu-

alizzi spregovoril čustveno, na koncu tudi v slovenskem jeziku. »Njegove oči so bile oči otroka, vedno radovedne, kot da bi hotel izvedeti, kaj je mogoče novega odkriti v človekovem srcu, v življenju ljudi,« je med drugim dejal.

Msgr. Marino Qualizza je ostal vse življenje povezan z Nadiškimi dolinami, čeprav je živel v Vidmu. Zaradi poudarjenega slovenstva, nastopov v javnosti, zaradi kolumn in vsega, kar je za Slovence predstavljal, mu škofovska palica ni bila dana. Njegovo ime so omenjali, ko so iskali goriškega, tudi videmskega nadškofa, govorilo pa se je tudi o pismu, ki je proti njemu prišlo z italijanskega notranjega ministrstva.

Vsako nedeljo se je 37 let vozil maševat v Dreko, najmanjšo in najbolj odročno vasico Nadiških dolin. Nanjo je bil ponosen, ustvarila se je prava družina, je rad ponavljal. Od leta 2013 pa je ob sobotah odhajal maševat v Špeter, kjer so uvedli mašo v slovenskem jeziku, ki je edina v videmski nadškofiji. S sobratom Božem je spremljal njene sadove, skupine slovenskih prvoobhajancev, v preizkušeni skupnosti se je veselil vsakega novega znaka življenja.

Od leta 1982 je bil odgovorni urednik petnajstdnevnikarja *Dom*, kulturnega in verskega lista, ki so ga ustanovili beneški duhovniki. V njem se je oglašal z uvodniki, ki jih je najraje pisal v narečju, poudarjal je pomen ohranjanja slovenske identitete, opisoval lepoto beneških dolin, pa tudi evangelija.

»Monsinor Qualizza je pravil, da nam vera daje moč, veselje, pogum, da živimo pošteno. Ni pa le pridigal in pisal, tako je tudi živel. Za nas Benečane je bil moralna avtoriteta,« je na pogrebu povedal urednik časopisa *Dom* Ezio Gosgnach.

Z razliko od sobrata Boža je bil msgr. Marino večji prijatelj intervjujev in nastopov v javnosti, vsako priložnost pa je izkoristil, da je opozarjal na Beneško Slovenijo. Leta 2020 je sprejel, da bo gost Jožeta Možine in oddaje *Pričevalci*. Snemanje v cerkvi sv. Lenarta je trajalo več ur, pogovor so predvajali v dveh delih, na voljo je v spletnem arhivu RTV Slovenija. Ponuja tri ure potopitve v življenje tega velikega Slovenca.

ERIKA JAZBAR